הרובה

דוד ימיני

באחד האמשים צלצל הטלפון בביתי וקול נשי נשמע : " שלום דוד", אמרה. "שמעתי סיפור אשר סיפרת בבית קמחי והוא מאוד מצא חן בעיני. אני רוצה שתכתוב אותו בעלון הכפר". נתתי את הסכמתי. מאוחר יותר מצאתי עצמי במלכוד. הסיפורים לא קלחו והיד היתה כבדה, אך הבטחה יש לקיים. ובכן סיפור שהיה , כך היה.

יוני 1964, היום בו יצאתי לגלות את העולם, מין מהדורה מוקדמת ודלה של טיולי התרמילאים כיום. היעד היה גילוי אירופה (מי חשב אז על הודו). על תכנון הטיול אמון היה ידידי צביאלי שאיתו ערכתי טיולים רבים בהיותי ב"כדורי". אותו צביאלי דנן נתן לי סט של מפות לאתרי טיול והרבה עצות שימושיות אחרות. בסיום התדרוך הוא התכופף ושלף מתחת למיטתו תרמיל. זה לא היה סתם תרמיל. היה זה יצור ענק, תפור ידנית, אשר אמור היה להכיל את כל חפציי. לסיום איחל לי דרך צליחה, "אבל אל תשכח לתפור ל'דבר' כתפיות חדשות", הטעים.

הגעתי לביתי וביקשתי מאבי להשלים את המשימה. לצורך כך הורדנו כתפיות אדומות ומרופדות מהמרסס המוטורי אשר שבק חיים. אבי אשר היה מוכר בכפר כסנדלר, התיישב בבית המלאכה הקטן שלו, והחל לתפור את אשר תופרים ולהצמיד ניטים למה שדרוש, וכדרכו פיזם לעצמו מין ניגון קבוע, היה זה הימהום מונוטוני נטול מלודיה, אשר איפשר לעבוד גם כאשר בפה תחובים מספר מסמרים או מחט גדולה. מכל מקום התרמיל נתפר ויצאתי לדרך לנמל חיפה, שם עליתי על האניה ביל"ו.

על סיפון האניה חשתי מדקרות עיניים ננעצות בגבי. הנוסעים הביטו בי ובציקלון התיפלצות שעל גבי בתערובת של פליאה ורחמים. האניה הפליגה. למחרת היציאה התאספנו כמה ישראלים על הסיפון. היתה זו חבורה מגוונת. לפתע פנה אלי איש מבוגר ואמר "מי אתה, שמתי לב אליך עוד בעלייתך לאניה". התיק המיוחד היסב את תשומת לבו.

אמרתי את שמי ומקום מגורי, וכאשר פלטתי "מכפר ויתקין" הרצינו פניו של האיש והוא אמר "יש לי זכרונות כואבים מכפר ויתקין". "מדוע?", שאלתי. האיש הציג עצמו כיהודה נאור, גיסו של מפקד האצ"ל דוד רזיאל. הוא סיפר על קורותיו באירועי "אלטלנה" וכאשר גמר את סיפורו, אמרתי בהצטדקות שהייתי אז רק ילד בן 10.

הוא חייך ואמר תהיה שקט ידידי , אין לי כל טינה אליך.

"אני רוצה לספר לך את סיפור האלטלנה שלי", אמרתי. יהודה קם ממקום מושבו, לקחני לפינה שקטה ואמר "את הסיפור הזה אני רוצה לשמוע לא בעם רב".

התחלתי את סיפורי.

היה זה בתחילת הקיץ , מעט לפני החופש הגדול. לפתע חצתה שיירת הג״יפים את הכפר. ״אלו האצ״לניקים״, פשטה השמועה. מייד נאספה חבורה של ילדים ורצנו לשפת הים. הם הלכו קבוצות קבוצות על החול. ״אפשר להנחית אותה פה״ והצביעו על המזח שהיה אז בשיא תפארתו. לעת ערב חזרנו לכפר. אנשים סיפרו: ״באניה באו הרבה מאוד מעפילים. רצנו לקצה הכפר לביתו של נחמני. לידו היתה רחבת חול ודרך סלולה מרשתות עברה דרך גוגנהיימר (אכסניית הנוער שליד בית חירות). ברחבה עמדו אוטובוסים ומשאיות, מילאו בהם את העולים ופתחו בנסיעה.
למחרת בבוקר קמנו. משהו שונה היה באוויר, האצ״לניקים היו דרוכים. הם נסעו בג״יפים עם מקלעים. בצהרים ראיתי את הנפגעים הראשונים. הצבא מסתבר, לא היה אדיש לאירועים ומספר אצ״לניקים שביקשו להגיע אל שפת הים פגשו את בחורינו והוכו קשות.

האוירה היתה כבדה ומתוחה. עמדנו חבורה של ילדים ומבוגרים ליד הצרכניה ודיברנו. לפנות ערב פילח את האויר צרור כדורים. הטרטור היה מהיר וחזק. ״יורים בבזה״ פסק בידענות אחד המבוגרים ומיד החלה קקפוניה אדירה. כל מי שהיה לו רובה או מקל מיהר לעשות בו שימוש. פתחנו במנוסת בהלה. הדרך הקצרה (רחוב דרך הכפר) היתה חשופה לאש. העדפתי לרוץ לרחוב המחלבה המוגן יותר. רצתי בזריזות ליד סנדרוביץ (סמדר) והגעתי הביתה.

אמא היתה מבוהלת. אבא לא חזר הביתה. רצתי מייד לחצר. הפרות עמדו נפחדות. הכנסתי אותן לרפת ואבא עדיין איננו. לקחתי כיסא קטן ווזלין, והכנתי את הכד והמסננת. הצמדתי את הדלי הצר בין הברכיים והחלתי לחלוב (בידיים כמובן). גמרתי לחלוב את 3 הפרות. את התערובת נתתי בטרם החליבה. החלב היה מוכן והאבא עדיין לא בא. דאגה הזדחלה ללב, אולי הסוס הנוירוטי שלנו ממאן להיכנס לשטח האש. משהו קרה? עודני מריץ מחשבות טורדות, נשמע קרקוש השרשראות בייצולים. (לכל עגלה בכפר היה צליל ייחודי). יופי אבא שלי לא נפגע והוא כאן.

קיבלתי את כל התשבחות ונכנסתי הביתה. בבית חיכו לי אימי הדואגת ואחותי. לקחנו את האוכל לחדר מוגן ושם אכלנו. בלילה הורדנו את המזרנים מהמיטות. היו אלה מזרני קש התלתן שאבא הכין בעונה הקודמת. העברנו בדאגה רבה את הלילה. המבוגרים יצאו למלחמה.

למחרת בבוקר בהתרגשות רבה יצאנו לרחוב, כולם. הכל דיברו וצעקו וסיפרו את אשר סיפרו להם ההורים. רצנו ״למעלה״ כי אמרו שהנוקטה של סם ליטבק (שמואל) מלאה שבויים של האצ״ל. אבל אנחנו לא היינו אכזריים. רצנו ולקחנו בקבוקים ריקים מהחצר של הצרכניה. מלאנו אותם במים ונתנו להם לשתות .
עוד סיפורי הגבורה מסופרים והנה יצחקלה זלצר מוציא שבריה יפה, שלל מלחמה שהביא אביו. עוד מספר ילדים הביאו מזכרות. כשחזרתי הביתה, סיפרתי כל אשר שמעתי ואמרתי לאבא בטרוניה: ״יצחקלה נחום (כינויו ברחוב) הביא שבריה. למה לא הבאת כלום?״. אבא הסיט את כתפו בתנועת ביטול ואמר ״מה זה חשוב״.
בהמשך פשטה השמועה כי לקויקה חייצ׳נקו יש רובה. הבטתי בו כמהופנט. קיבלתי לידיי את הרובה ללא המחסנית ודרכתי אותו. שחררתי נקירה מתכתית. הפעם מלאה הסאה. הלכתי וסיפרתי לאבא את פלאי הרובה. ״ולי אין כלום״, אמרתי. אבא הסתכל עלי וצחק ״אתה יודע, הרובה הוא שלך״, סתם ולא יסף. נוכח הפצרותיי סיפר את הסיפור הבא.

בלילה כאשר היה במלחמה הודיעו על שיירת אצ״ל שתעבור ברחוב שלנו. אבא כהרגלו פיזם לעצמו המהום ללא מנגינה , מילא את פיו במסמרים גדולים, לקח פטיש וכאשר גמר לדפוק מספר מסמרים ישב עם הקרש בחצרו של חייצ׳נקו (עציון). השיירה הגיחה מהקמפ ונסעה לכיוונו. המשאית האחרונה נפלה למלכודת המסמרים. הנהג הוזמן לציקוריה מהבילה ועוגיות, ובינתיים סולה, חייצ׳נקו, נייגוס ואחרים, פרקו את כל הכבודה של האוטו לחצר פנימה.

סם כבר דאג לכלוא את הנהג בנוקטה וקיבל את כל הנשק, זולת רובה אחד, קצר, ישן ועלוב. את הרובה הזה החביאו אצל חייצ׳נקו. זה סיפורו של הרובה.

לאחר ליסטומו של הרובה צריך היה לעשות סדר ולהעביר בעלות. הסיכום היה 3 ימים אצל קויקה וארבעה אצלי. ילדי הרחוב היו נודדים להיכן שהלך הרובה. עד שיום אחד נשמעו יריות מחצרו של חייצ׳נקו. איני יודע מאיפה השיגו כדורים. לתומי סיפרתי על כך לאבא, שהתרגז.

בעידודה של אימי נטל את הרובה. תוך הימהום מונוטוני אך נחוש ניסר את הנוקר ותקע בבית הבליעה תרמיל גדול ועקר. ״בזה כבר לא יירו״ פלט בסיפוק. מאז היה הרובה העקר בחזקתי. הוא שימש אותי להצגה בבית-הספר ועוד שימושים מסבי גאווה.

השנים נקפו, יצאתי ל״כדורי״. משם עברתי לשחק ברובים אחרים. כשחזרתי הביתה מהצבא חיפשתי את הרובה אך הוא איננו. לא ידעתי מה עלה בגורלו. יום אחד נסעתי לאחותי אשר התגוררה אז באשקלון. ליד ביתה היה פארק גדול. בגבול שבין חצרה והפארק ראיתי חפץ מתכתי המבצבץ מן האדמה. חפרתי ושלפתי אותו, את הרובה. קת העץ אמנם נרקבה ואף הבריח נעלם. אבל הביתה חזרתי עם הרובה של ״אלטלנה״.

סיימתי את סיפורי. הרגשתי שנגעתי בנשמתו של יהודה נאור והוא אמר לי: ״אולי הגיעה השעה שתשיב את הרובה לבעליו, למוזיאון האצ״ל״. הנהנתי בהסכמה.

הרובה עדיין אצלי, חלוד, נטול הוד ותואר, אך גודש בתוכו זיכרונות של מקומות, אנשים ואירועים. חלקם אמיתיים וחלקם, כמו החלודה, נתווספו במהלך השנים.

הסיפור שהנו מנקודת מבטו של ילד בן 10, קושט באמת לאמיתה, אשר על אודותיה נטושים במשפחתנו עד היום ויכוחים.

נכתב בשנת 2007 ופורסם בעלון ראש השנה 2007